

Визначення організаційно-педагогічних умов формування цифрової компетентності майбутніх практичних психологів

Поліщук Олександр Сергійович¹

Опубліковано	Секція	УДК
30.07.2025	Освіта/Педагогіка	159.9:004.9:37.018.43

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.16905857>

Анотація. В умовах цифрового суспільства успішність майбутніх практичних психологів у досягненні цілей, пов'язаних із працевлаштуванням і подальшою професійною діяльністю, виявляється в їхній здатності швидко адаптуватися до технологічних змін й вільно використовувати цифрові технології задля пошуку необхідної інформації, зберігання й обміну цією інформацією, участі у віртуальних спільнотах і соціальних мережах. Це означає, що цифрова трансформація українського суспільства зумовлює потребу вдосконалення професійної підготовки майбутніх практичних психологів у закладах вищої освіти й формування в них цифрової компетентності як ключового чинника їхньої успішної професійної діяльності. Мета статті полягає у визначенні сукупності організаційно-педагогічних умов формування цифрової компетентності майбутніх практичних психологів, що передбачає здійснення теоретичного аналізу наукової педагогічної літератури. Автор також розглядає підходи сучасних українських учених щодо розуміння сутності понять «організаційні умови» і «педагогічні умови». У ході дослідження з'ясовано, що створення організаційно-педагогічних умов в освітньому процесі закладу вищої освіти ефективно сприяє формуванню в майбутніх практичних психологів цифрової компетентності. До сукупності організаційно-педагогічних умов формування цифрової компетентності майбутніх практичних психологів відносимо 1) активацію мотивації формування і розвитку soft skills та ключових компетентностей для навчання протягом життя; 2) створення інформаційно-освітнього середовища фахової підготовки майбутніх практичних психологів; 3) суб'єктивізацію навчально-пізнавальної діяльності майбутніх практичних психологів на засадах цифровізації освітнього процесу; 4) забезпечення системної рефлексії динаміки формування умінь і навичок роботи в цифровому (професійно-значущому для майбутнього практичного психолога) освітньому просторі. Реалізація визначеної сукупності організаційно-педагогічних умов надає змогу ефективно вплинути на формування цифрової компетентності майбутніх практичних психологів і підготувати їх до професійної діяльності в умовах цифрового суспільства.

Ключові слова: майбутні практичні психологи, організаційні умови, педагогічні умови, організаційно-педагогічні умови, цифрова компетентність, заклади вищої освіти, soft skills, ключові компетентності для навчання протягом життя.

¹ аспірант кафедри педагогіки та психології професійної освіти, Державний університет «Київський авіаційний інститут», м. Київ, Україна, oleksandr_mayor@ukr.net, <https://orcid.org/0009-0002-4801-1019>

Defining organisational and pedagogical conditions for forming digital competence of future practical psychologists

Annotation. In the digital society, the success of future practical psychologists in achieving goals related to employment and further professional activity is manifested in their ability to adapt to technological changes quickly and freely use digital technologies to search for the necessary information, store and exchange this information, and participate in virtual communities and social networks. It means that the digital transformation of Ukrainian society necessitates improving future practical psychologists' professional training at higher educational establishments and developing their digital competence as a key factor for their successful professional activity. The article aims to determine the organisational and pedagogical conditions for forming future practical psychologists' digital competence, which involves a theoretical analysis of scientific pedagogical literature. The author also considers the approaches of modern Ukrainian scholars to understanding the essence of the concepts of "organisational conditions" and "pedagogical conditions". The author finds out that the creation of organisational and pedagogical conditions in the educational process of a higher education institution effectively contributes to the formation of future practical psychologists' digital competence. The set of organisational and pedagogical conditions for forming future practical psychologists' digital competence includes 1) activation of motivation for forming and developing soft skills and key competencies for lifelong learning; 2) creation of an information and educational environment for the professional training of future practical psychologists; 3) subjectivation of educational and cognitive activities of future practical psychologists based on digitalisation of the educational process; 4) ensuring systematic reflection on the dynamics of the formation of skills and abilities to work in the digital (professionally relevant for the future practical psychologist) educational space. The implementation of the identified set of organisational and pedagogical conditions makes it possible to effectively influence the development of future practical psychologists' digital competence and prepare them for professional activity amid digital society.

Keywords: future practical psychologists, organisational conditions, pedagogical conditions, organizational and pedagogical conditions, digital competence, higher educational establishments, soft skills, key competencies for lifelong learning.

Вступ

На етапі стрімкої технологізації суспільства цифрова компетентність є ключовим чинником ефективної професійної діяльності практичних психологів, яка пов'язана із застосуванням онлайн-програм для збору й оброблення даних, інструментів штучного інтелекту, соціальних мереж, а також із захистом власних персональних даних і даних клієнтів у цифровому просторі. Практичні психологи, які вирізняються високим рівнем сформованості цифрової компетентності, здатні і готові швидко адаптуватися до мінливих умов ринку праці: організувати і проводити психологічні консультації за допомогою різноманітних сервісів відео-телефонного зв'язку, застосовувати цифрові ресурси й інструменти для створення необхідного контенту в цифровому форматі, просувати себе як висококомпетентного і високопрофесійного фахівця в соціальних мережах. Отже, необхідність удосконалення професійної підготовки майбутніх практичних психологів у закладах вищої освіти України відповідно до змін, які пов'язані з цифровою трансформацією українського суспільства, невіддільно пов'язана з формуванням в них цифрової компетентності.

Е. Лузік, яка вивчає особливості професійної підготовки майбутніх практичних психологів у вищих технічних закладах освіти [1], вважає, що в умовах цифрового суспільства реалізація принципу міжпредметної інтеграції надає змогу перетворити їх на активних й ініціативних суб'єктів навчання, готових пізнавати світ своєї майбутньої професії і себе в цьому світі.

Певний інтерес для нашого дослідження становлять наукові праці, пов'язані з формуванням в майбутніх психологів ключових компетентностей для навчання протягом життя, зокрема «Формування інформаційної компетентності майбутніх практичних психологів» (авторка: Т. Лаврухіна) [2] і «Проблема формування ключових компетентностей у процесі професійної підготовки майбутніх практичних психологів» (авторка: В. Семиченко) [3].

Визначенню педагогічних умов формування навичок професійного саморозвитку в майбутніх психологів служби цивільного захисту присвячена наукова праця А. Кришталь «Психолого-педагогічні умови формування навичок професійного саморозвитку у майбутніх психологів служби цивільного захисту» [4]. До психолого-педагогічних умов формування зазначеного педагогічного феномена А. Кришталь відносить «1) усвідомлення сутності саморозвитку і його значення у процесі становлення особистості психолога; 2) формування інтересу до процесу професійного саморозвитку як запорука морального і духовного зростання особистості; 3) спеціально організоване навчально-виховне середовище з відповідною психолого-педагогічною підтримкою [4, с. 155].

Проблему формування в майбутніх психологів риторичної компетентності засобами інформаційно-комунікаційних технологій вивчає Т. Конівіцька [5]. Під педагогічними умовами формування та розвитку в майбутніх психологів риторичної компетентності Т. Конівіцька розглядає «важливий компонент освітньої системи, який охоплює спеціально реалізовані можливості (чинники, обставини) освітнього середовища закладу, що впливають на всі аспекти риторичної підготовки студентів і забезпечують ефективну професійну діяльність фахівця зі спеціальності «Психологія» [6, с. 81]. Сукупність педагогічних умов, створення яких в освітньому процесі забезпечує формування зазначеної компетентності майбутніх психологів, включає 1) розвиток мотиваційно-ціннісної сфери особистості щодо риторичної компетентності як складової частини професійної підготовки психолога; 2) удосконалення та розширення змісту комунікативної підготовки студентів-психологів з урахуванням компонентів риторичної компетентності; 3) упровадження та застосування в освітньому процесі інноваційних технологій риторичної підготовки студентів-психологів; 4) інтегрування риторичних умінь і навичок у профільну (професійно орієнтовану) підготовку психологів [6].

Отже, аналіз останніх досліджень і публікацій доводить той факт, що питання, пов'язані з удосконаленням професійної підготовки майбутніх практичних психологів, знайшли своє відображення в численних доробках українських учених. Незважаючи на це, проблема визначення організаційно-педагогічних умов формування цифрової компетентності майбутніх практичних психологів ще не була предметом окремих наукових досліджень.

Мета даної статті полягає у визначенні сукупності організаційно-педагогічних умов формування цифрової компетентності майбутніх практичних психологів. Досягнення мети дослідження потребувало розв'язання наступних завдань:

- здійснити аналіз підходів сучасних українських учених щодо визначення організаційних, педагогічних, психолого-педагогічних та організаційно-педагогічних умов формування готовності майбутніх практичних психологів до професійної діяльності та/або компетентностей, необхідних для успішного виконання професійних обов'язків;
- визначити організаційно-педагогічні умови формування цифрової компетентності майбутніх практичних психологів на основі здійсненого теоретичного аналізу науково-педагогічної літератури.

Результати

Теоретичний аналіз наукової педагогічної літератури доводить необхідність створення у підготовці майбутніх практичних психологів такої сукупності організаційно-педагогічних умов, яка б забезпечувала ефективне формування їхньої цифрової компетентності. Услід за А. Гуралюк розмежовуємо такі поняття як «організаційно-педагогічні», «педагогічні» й «організаційні» умови [7]. Під організаційно-педагогічними умовами вчена розуміє сукупність взаємопов'язаних інформаційних комплексів, які мають бути створені в закладі освіти на управлінському рівні для створення сприятливого освітнього середовища і надання здобувачам освіти якісних освітніх послуг, які забезпечують успішне досягнення ними освітніх результатів. А. Гуралюк наголошує на тому, що організаційні умови, мають створюватися керівником закладу освіти на інституціональному рівні і бути спрямовані на ефективне управління закладом освіти. Стосовно педагогічних умов, то їх мають створювати науково-педагогічні працівники в закладі освіти на технічному рівні задля організації такої освітньої діяльності здобувачів освіти, котра забезпечує успішне досягнення ними освітніх результатів.

Цікавим для нашого дослідження є науковий погляд О. Пономаренко, яка вивчає проблему вдосконалення педагогічних умов фахової підготовки майбутніх магістрантів психології в контексті формування їхньої готовності до професійної діяльності в неформальній освіті. [8]. До педагогічних умов формування готовності майбутніх магістрантів психології до професійної діяльності вчена відносить використання інтерактивних технологій навчання, які спрямовані на забезпечення ефективної суб'єкт-суб'єктної взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу, застосування в освітньому процесі проєктних технологій, а також проходження польових (психологічних) практик. Як зазначає О. Пономаренко, створення першої педагогічної умови передбачає формування в майбутніх магістрів психології гнучких навичок, зокрема, комунікативної компетентності, навичок розв'язання конфліктів, набуття ними суб'єктного досвіду. Реалізація другої педагогічної умови – застосування в освітньому процесі проєктних технологій – уможливорює формування в майбутніх магістрів психології таких гнучких навичок, як планування, аналіз, пошук оптимальних рішень, взаємодія з іншими, презентація здобутих результатів. Для майбутніх психологів як здобувачів вищої освіти залучення до проєктної діяльності є реальною можливістю набути досвід застосування теоретичних знань у практичній діяльності, а для викладачів – застосування проєктних технологій уможливорює наближення освітнього процесу до реальних умов професійної діяльності майбутніх психологів [8, с. 205]. Сутність реалізації третьої педагогічної умови полягає в проходженні майбутніми магістрами психології польових (психологічних) практик. О. Пономаренко наголошує на тому, що саме під час проходження польових (психологічних) практик майбутні магістри психології мають змогу ознайомитися зі специфікою своєї професійної діяльності, здобути практичні вміння застосування теоретичних знань на практиці.

Заслугує на увагу позиція Т. Ковалькової, яка вважає, що формування в майбутніх психологів готовності до професійної діяльності в авіаційній галузі потребує вдосконалення змісту їхньої професійної підготовки в закладах вищої освіти України [9]. Під педагогічними умовами формування готовності майбутніх психологів до професійної діяльності в авіаційній галузі вчена розуміє «спеціально створене педагогічне середовище, що сприяє формуванню готовності майбутнього психолога до професійної діяльності з фахівцями цієї галузі, та сукупністю методів, прийомів навчально-виховного процесу, які забезпечують формування зазначеного виду готовності» [9, с. 118]. Т. Ковалькова стверджує, що створення в освітньому процесі визначеної сукупності педагогічних умов забезпечує ефективне формування досліджуваного нею педагогічного феномена. До цієї сукупності педагогічних умов

Т. Ковалькова відносить «спрямованість діяльності науково-педагогічного працівника на формування готовності студентів-психологів до професійної діяльності в авіаційній галузі; забезпечення особистісно зорієнтованого змісту навчання студентів; наявність суб'єктної позиції студентів у процесі професійної підготовки; використання методів, прийомів, які активізують навчально-пізнавальну діяльність студентів-психологів» [9, с. 118].

Проблему формування готовності майбутніх психологів до застосування інформаційно-консультативного середовища у професійній діяльності досліджує А. Соболев [10]. Учений вважає, що створення в освітньому процесі закладу вищої освіти наступної сукупності педагогічних умов забезпечує ефективне формування готовності майбутніх психологів до застосування інформаційно-консультативного середовища у професійній діяльності, а саме: «стимулювання розвитку позитивної мотивації до використання інформаційних, освітніх технологій, потреби в самоосвіті та формування активної суб'єктної позиції студентів-психологів під час вивчення циклу професійно-орієнтованих дисциплін; організація співпраці та тьюторства з носіями розвинутої ІКТ-компетентності, майстрів психологічної справи, що використовують інформаційно-консультативне середовище в професійних цілях; адекватне відтворення суттєвих ознак та елементів професійної діяльності сучасного психолога в інформаційно-консультативному середовищі ВНЗ, зокрема у визначених видах навчально-професійних та квазіпрофесійних практик» [10, с. 164].

Формуванню цифрової компетентності здобувачів вищої освіти, на думку О. Митник й А. Островершенка, сприяє створення в освітньому процесі закладу вищої освіти певної сукупності психолого-педагогічних умов [11]. Такі психолого-педагогічні умови стають підґрунтям для створення ефективного освітнього середовища, у якому здобувачі вищої освіти можуть успішно готуватися до викликів сучасного цифрового шляхом розвитку їхньої цифрової компетентності. Серед психолого-педагогічних умов, які забезпечують формування в здобувачів вищої освіти цифрової компетентності, О. Митник й А. Островершенка виокремлюють: створення мотиваційного освітнього середовища шляхом застосування інтерактивних методів навчання, організацію тренінгів і курсів підвищення кваліфікації задля забезпечення високого рівня ІКТ компетентності науково-педагогічних працівників, створення атмосфери довіри та підтримки для здобувачів вищої освіти, адаптація освітнього контенту до індивідуальних потреб здобувачів вищої освіти, залучення здобувачів освіти до групової роботи та спільних проєктів, наявність зворотного зв'язку між усіма учасниками освітнього процесу [11, с. 87].

О. Затворнюк акцентує увагу на тому, що для майбутніх психологів надзвичайно важливою є ефективна взаємодія з інформаційно-комунікаційними технологіями в контексті здатності застосовувати їх у повсякденному житті і в професійній діяльності, а також у контексті готовності майбутніх психологів до професійного самовдосконалення [12]. Учена зазначає, що створення певної сукупності педагогічних умов у професійній підготовці майбутніх психологів сприяє формуванню в них готовності до професійного самовдосконалення. Такими педагогічними умовами, на думку вченої, є «формування у майбутніх психологів мотивації до професійного самовдосконалення на засадах суб'єкт-суб'єктної взаємодії; розширення змісту навчального курикулуму через інтеграцію акмеологічного та компетентісного підходів; включення студентів-психологів в професію через набуття досвіду професійного самовдосконалення у позааудиторній роботі та під час навчально-виробничої практики» [12, с. 140].

Вартує уваги наукова позиція А. Шапошнікової щодо визначення ефективних психолого-педагогічних умов удосконалення професійної підготовки майбутніх психологів. У складі психолого-педагогічних умов учена виокремлює три групи, а саме:

психолого-акмеологічні, технологічні й організаційно-методичні умови [13]. Сутність основної психолого-акмеологічної умови формування професійної компетентності майбутніх практичних психологів полягає в їхньому залученні до спілкування з фахівцями-психологами, які досягли значного успіху у професійній діяльності. Реалізація умов, які складають технологічну групу, передбачає застосування в освітньому процесі інтерактивних технологій навчання, які забезпечують посилення практичної підготовки майбутніх психологів. Такими інтерактивними технологіями є тренінгові технології, застосування яких в освітньому процесі сприяє розкриттю в майбутніх психологів творчого потенціалу й забезпечує ефективне формування в них здатності до рефлексії, комунікативної компетентності, навичок реалізації професійної етики у поведінці. А. Шапошнікова вважає, що впровадження тренінгових технологій надає змогу озброїти майбутніх психологів презентаційними навичками, умінням формулювати й доводити власну думку під час комунікативної взаємодії, а також визначати ефективні стратегії поведінки. Важливою організаційно-методичною умовою, створення якої забезпечує формування професійної компетентності майбутніх практичних психологів, є їхнє активне залучення до аналітико-діагностувальних і корекційно-розвивальних видів діяльності.

Маємо зазначити, що формуванню цифрової компетентності майбутніх практичних психологів буде сприяти створення в освітньому процесі наступної сукупності організаційно-педагогічних умов:

- 1) активація мотивації формування і розвитку soft skills та ключових компетентностей для навчання протягом життя;
- 2) створення інформаційно-освітнього середовища фахової підготовки майбутніх практичних психологів;
- 3) суб'єктивація навчально-пізнавальної діяльності майбутніх практичних психологів на засадах цифровізації освітнього процесу;
- 4) забезпечення системної рефлексії динаміки формування умінь і навичок роботи в цифровому (професійно-значущому для майбутнього практичного психолога) освітньому просторі (рис. 1).

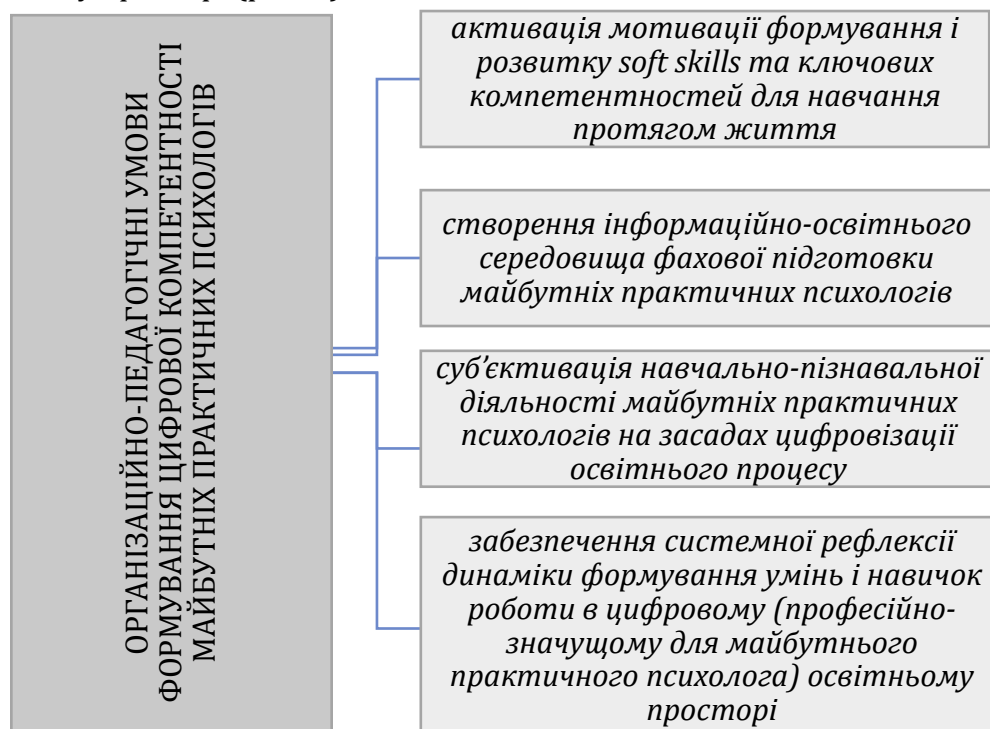

Рис. 1. Організаційно-педагогічні умови формування цифрової компетентності майбутніх практичних психологів

Визначення першої організаційно-педагогічної умови – активація мотивації формування і розвитку soft skills та ключових компетентностей для навчання протягом життя в майбутніх практичних психологів – зумовлена тим фактом, що на сьогодні одним із важливих аспектів професійної діяльності сучасного практичного психолога є застосування цифрових технологій. Це означає, що професійна підготовка майбутніх практичних психологів в закладах вищої освіти України має бути спрямована на формування і розвиток в них не лише фундаментальних знань у різних галузях психології, практичних умінь ефективної взаємодії з різними людьми, навичок діагностики, терапії і профілактики), а й сукупності знань, умінь і навичок безпечного застосування цифрових технологій (у тому числі й цифрових інструментів і ресурсів) у подальшій професійній діяльності. Маємо зазначити, що реалізація першої організаційно-педагогічної умови передбачає застосування в освітньому процесі традиційних й інноваційних технологій, форм організації, методів і засобів навчання. Погоджуємося з думкою О. Васильєвої щодо того, що формуванню в майбутніх психологів позитивного ставлення до обраної професії, глибоке оволодіння ними комплексом професійно важливих знань, умінь і навичок, здатності до пошуку нових, оригінальних рішень у розв'язанні професійних завдань, сприяє впровадження в освітній процес цифрових технологій, відкритих онлайн курсів, технологій дистанційного навчання, цифрових служб відеоконференцій й онлайн-зустрічей (Zoom, Google Meet), цифрових платформ для онлайн навчання (Google Classroom), відкритих онлайн курсів (Prometheus, Coursera) і систем управління навчанням [14]. Серед форм організації навчання, які забезпечують формування в майбутніх практичних психологів цифрової компетентності, виокремлюємо проблемні лекції, лекції-дискусії, інтерактивні лекції, лекції-конференції, практичні і семінарські заняття. До ефективних засобів формування цифрової компетентності майбутніх практичних психологів відносимо цифрові технології, зокрема, цифрові платформи і сервіси для організації і проведення відеоконференцій, цифрові інструменти для створення цифрового контенту, програми для проведення психологічного діагностування в онлайн форматі тощо. Серед переваг цифрових технологій виокремлюємо їхню адаптивність, гнучкість і доступність. Вважаємо, що адаптивність виявляється в тому, що застосування цифрових технологій в освітньому процесі надає змогу ефективно адаптувати освітній процес до індивідуальних потреб майбутніх практичних психологів відповідно до особливостей їхніх пізнавальних процесів як представників першого цифрового покоління. Гнучкість і доступність цифрових технологій забезпечує майбутнім практичним психологам доступ до будь-якої інформації й необмежену можливість здобувати знання, уміння і навички в цифровому просторі не лише під час освітнього процесу, а й поза його межами.

Мета другої організаційно-педагогічної умови полягає у створенні інформаційно-освітнього середовища фахової підготовки майбутніх практичних психологів в закладах вищої освіти. У контексті нашого дослідження інформаційно-освітнє середовище розглядаємо як «підпростір інформаційного простору, частина середовища освітньої системи, предметом діяльності якої є інформаційні об'єкти, а обов'язковими компонентами – засоби і технології опрацювання інформаційних об'єктів, зокрема, цифрові, що ситуативно застосовує користувач для забезпечення розв'язання освітніх завдань» [15, с. 427]. Можливості користуватися онлайн курсами, електронною бібліотекою, цифровими ресурсами й інструментами під час практичних занять або самостійної роботи забезпечує формування в майбутніх практичних психологів цифрових умінь і навичок, необхідних для успішної професійної діяльності в умовах цифрового суспільства, навичок міжособистісної взаємодії в цифровому середовищі, критичного мислення, умінь формулювати висновки на основі опрацьованих цифрових

джерел, працювати над спільними проектами, організовувати й проводити онлайн зустрічі.

Третя організаційно-педагогічна умова – суб'єктивація навчально-пізнавальної діяльності майбутніх практичних психологів на засадах цифровізації освітнього процесу – сприяє виявленню в майбутніх практичних психологів потенційних можливостей і здібностей, а також надає змогу посилити в них прагнення до професійно-особистісного саморозвитку. Професійно-особистісний саморозвиток майбутніх практичних психологів передбачає розвиток в них професійно значущих якостей, знань, умінь і навичок, а також формування в них професійної й особистісної ідентичності. Маємо зазначити, що суб'єктивація навчально-пізнавальної діяльності майбутніх практичних психологів на засадах цифровізації освітнього процесу сприяє максимальному розкриттю їхнього творчого потенціалу, саморозвитку, самовдосконаленню і самореалізації.

Створення в освітньому процесі четвертої організаційно-педагогічної умови передбачає забезпечення системної рефлексії динаміки формування умінь і навичок роботи в цифровому (професійно-значущому для майбутнього практичного психолога) освітньому просторі. Цікавою для нашого дослідження є наукова думка Г. Легендзевич щодо ролі особистісної рефлексії у подоланні криз професійного становлення майбутніх психологів під час їхньої підготовки у закладах вищої освіти [16]. Під рефлексією професійного становлення майбутніх психологів Г. Легендзевич розуміє їхню індивідуальну здатність «виділяти, аналізувати, оцінювати, пізнавати, усвідомлювати свої можливості, особистісні й професійно важливі якості, різні аспекти своєї діяльності й розвитку як професіонала» [16, с. 110]. Наявність в майбутніх практичних психологів здатності до рефлексії надає їм змогу свідомо регулювати власну освітню діяльність, критично оцінювати свій прогрес, передбачати наслідки прийнятих ними рішень, адаптувати свої індивідуальні навчальні стратегії до нових умов життя в цифровому суспільстві. Вважаємо, що майбутні практичні психологи, які вирізняються рефлексійним мисленням, здатні не лише швидко адаптуватися до розмаїття цифрових платформ, критично ставитися до якості цифрового контенту, а й коригувати власні стратегії навчання задля поглиблення знань й удосконалення умінь і навичок.

Реалізація визначеної сукупності організаційно-педагогічних умов надає змогу ефективно вплинути на формування цифрової компетентності майбутніх практичних психологів і підготувати їх до професійної діяльності в умовах цифрового суспільства.

Висновки

В умовах цифрового суспільства успішність майбутніх практичних психологів у досягненні цілей, пов'язаних із працевлаштуванням і подальшою професійною діяльністю, виявляється в їхній здатності швидко адаптуватися до технологічних змін й вільно використовувати цифрові технології задля пошуку необхідної інформації, зберігання й обміну цією інформацією, участі у віртуальних спільнотах і соціальних мережах. Професійна підготовка майбутніх практичних психологів в сучасних закладах вищої освіти має бути спрямована на формування в них цифрової компетентності як невіддільної складової їхньої професійної компетентності, що і зумовлює потребу визначення організаційно-педагогічних умов формування зазначеного педагогічного феномена. Отже, теоретичний аналіз наукової педагогічної літератури надав змогу виявити сукупність організаційно-педагогічних умов формування цифрової компетентності майбутніх практичних психологів. Такими організаційно-педагогічними умовами є 1) активація мотивації формування і розвитку soft skills та ключових компетентностей для навчання протягом життя; 2) створення інформаційно-освітнього середовища фахової підготовки майбутніх практичних психологів; 3) суб'єктивація навчально-пізнавальної діяльності майбутніх практичних психологів

на засадах цифровізації освітнього процесу; 4) забезпечення системної рефлексії динаміки формування умінь і навичок роботи в цифровому (професійно-значущому для майбутнього практичного психолога) освітньому просторі. Визначена сукупність організаційно-педагогічних умов становить підґрунтя для розроблення й теоретичного обґрунтування педагогічної моделі формування цифрової компетентності майбутніх практичних психологів.

Список використаних джерел

1. Лузік Е. В. Методологічні принципи формування інтегрованих компетентностей у майбутніх практичних психологів у процесі професійної підготовки у ВТНЗ. Вісник національного авіаційного університету. Серія «Педагогіка. Психологія». № 4. 2013. URL: <https://doi.org/10.18372/2411-264X.4.10141>
2. Лаврухіна Т. В. Формування інформаційної компетентності майбутніх практичних психологів. Вісник національного авіаційного університету. Серія «Педагогіка». № 9. 2016. С. 99–103. URL: <https://doi.org/10.18372/2411-264X.9.12414>
3. Семиченко В. Проблема формування ключових компетентностей у процесі професійної підготовки майбутніх практичних психологів. Вісник Національного авіаційного університету. Серія «Педагогіка. Психологія». 2018. № 13(1). С. 145–151. DOI: <https://doi.org/10.18372/2411-264X.13.13419>
4. Кришталь А. О. Психолого-педагогічні умови формування навичок професійного саморозвитку у майбутніх психологів служби цивільного захисту. Наукові записки. Серія «Педагогічні науки». № 208. 2023. С. 151–156. URL: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2023-1-208-151-156>
5. Конівіцька Т. Я. Роль інформаційно-комунікаційних технологій у формуванні риторичної компетентності майбутніх психологів. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2018. Вип. 51. С. 273–276. URL: <https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/5438>
6. Конівіцька Т. Я. Педагогічні умови формування риторичної компетентності майбутніх психологів. Інноваційна педагогіка. 2019. Вип. 16. Т. 1. С. 80–83. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085-2019-16-1-15>
7. Гуралюк А. Г. Цифровізація як умова розвитку системи освіти. Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка». Серія «Педагогічні науки». 2021. № 13 (169). С. 3–8. URL: <https://visnyk.chnpu.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/349>
8. Пономаренко О. Педагогічні умови фахової підготовки майбутніх магістрів психології в контексті формування їх готовності до професійної діяльності в неформальній освіті. Збірник наукових праці Національної академії державної прикордонної служби України. Серія «Педагогічні науки». 2020. № 2(21). С. 199–214. URL: <https://periodica.nadpsu.edu.ua/index.php/pedzbirnyk/article/view/429/419>
9. Ковалькова Т. О. Педагогічні умови формування готовності майбутніх психологів до професійної діяльності в авіаційній галузі у процесі фахової підготовки. Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. 2013. №5-6. С. 116–122. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/3281>
10. Соболев А. Постановка проблеми підготовки майбутніх психологів до застосування інформаційно-консультативного середовища у професійній діяльності. Теорія і практика управління соціальними системами. 2016. № 2. С. 158–167. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tipuss_2016_2_17

11. Митник О. Я., Островершенко А. П. Психолого-педагогічні умови формування цифрової компетентності здобувачів вищої освіти. Освітньо-науковий простір. 2025. Вип. 8 (1). С. 84–93. DOI: [https://doi.org/10.31392/ONP.2786-6890.8\(1\)/1.2025.08](https://doi.org/10.31392/ONP.2786-6890.8(1)/1.2025.08)
12. Затворнюк О. М. Формування у майбутніх психологів готовності до професійного самовдосконалення : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2016. 310 с. URL: https://npu.edu.ua/images/file/vidil_aspirant/dicer/D_26.053.01/dis_Zatvornyuk.pdf
13. Шапошнікова А. Формування професійної компетентності майбутнього практичного психолога: обґрунтування психолого-педагогічних умов. Рідна школа. 2013. № 11. С. 73–76. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=rsh_2013_11_17
14. Васильєва О. Упровадження інноваційних технологій в системі фахової підготовки майбутніх психологів. Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Серія: «Педагогічні науки». 2021. Вип. 56. С. 62–72. URL: <http://visnyk.idgu.edu.ua/index.php/nv/article/view/488>
15. Енциклопедія освіти : 2-ге вид., допов. та перероб. Київ. Юрінком Інтер, 2021. 1144 с.
16. Легендзевич Г. Я. Особистісна рефлексія як складова процесу подолання криз професійного становлення майбутніх психологів. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія «Психологічна». 2014. Вип. 2. С. 103–113. <http://journals.lvduvs.lviv.ua/index.php/psychology/article/view/265>